

[Filosof musí naslouchat, nejen dávat průchod svým pocitům a nápadům]

22. 8. 89

Když dostanu úkol (= společenskou objednávku), nevyslovuji se k tématu pouze tak, že formuluji, co jsem si už i tak předtím myslel. „Úkol“ znamená pro mne závazek nového, důkladnějšího promyšlení, tj. především konfrontaci toho, co jsem si myslel a co si o věci myslím, s mnoha dalšími skutečnostmi v nejrůznějších kontextech, které se mohou ukázat významné, i když původně jsem si tu práci sám nedal (pochopitelně nelze vyloučit, že jakýmsi nevýslovným, dokonce ne zcela vědomým způsobem jsem některé z oněch souvislostí víc nebo méně tušil - ale jiné třeba vůbec ne!). To, co je pak výsledkem mého uvažování a mých formulací, je něčím novým také pro mne. I když tedy beze mne a mých dosavadních filosofických zkušeností to není možné, nejsem to já a jenom já, kdo tu něco říká, vykládá, argumentuje, takticky a strategicky staví atd. V jistém smyslu to je ve filosofii podobné, resp. obdobné jako u básnictví. Také filosof je v průběhu své „praxe“, tj. svého přemýšlení, oslovován, inspirován, musí naslouchat, dávat pozor, nejen dávat průchod svým pocitům a nápadům, svému „vnitřnímu životu“. A tak je třeba vzít vážně rozdíl mezi filosofovým životem (a myšlením, které je s ním bytostně spjato) a mezi jeho filosofií, tj. mezi jeho přemýšlením „*ex cathedra*“.